

бюджету та залежність від зовнішнього фінансування [4]. Це зумовлює необхідність зваженої грошово-кредитної політики та координації дій між монетарними та фіскальними органами.

Висновки. Отже, у 2022–2026 рр. грошова система України функціонує в умовах підвищеної невизначеності, проте демонструє здатність до стабілізації та поступового розвитку. Аналіз офіційних джерел свідчить про ефективність заходів Національного банку України щодо стримування інфляції, підтримання валютної стабільності та розвитку безготівкових розрахунків. Подальший розвиток грошової системи пов'язаний із необхідністю зниження макрофінансових ризиків та впровадження інноваційних фінансових інструментів, що відповідає визначеній меті дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грошово-кредитна політика: офіційні матеріали та звіти. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua>
2. Інфляція буде помірною у 2026–2028 рр.: Інфляційний звіт за січень 2026 р. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiya-bude-pomirnoyu-u-20262028-rokah-a-ekonomika-postupovo-zrostatime--inflyatsiyniy-zvit>
3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238.
4. Ukraine: IMF Country Report No. 25/110. Washington: International Monetary Fund, 2025. 108 p.
5. Операції з платіжними картками у 2025 р.: аналітичний огляд. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist--bezgotivkovi>

УДК 336.71

Синенко В. М.

аспірант кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту ЛНУ ім. І. Франка

ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СФЕРІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Вступ (постановка проблеми). Сучасний розвиток банківської системи безпосередньо пов'язаний із масштабом і якістю інноваційних процесів у сфері банківських послуг. Цифровізація фінансового сектору змінює не лише канали взаємодії банку з клієнтом, а й саму логіку створення, надання та супроводу банківських продуктів. Національний банк України у стратегічних документах визначає розвиток ринку фінтеху, цифрових технологій, кешлес-економіки та платформ регуляторів як складник інноваційного розвитку фінансового сектору [1]. Це свідчить про те, що інновації в банківських послугах вже не є факультативним елементом конкуренції, а перетворюються на системну умову стійкості, доступності та ефективності банківської діяльності.

Мета роботи. Метою роботи є визначення економічного та інституційного значення розвитку інноваційних процесів у сфері банківських послуг, а також обґрунтування їх впливу на конкурентоспроможність банків, якість обслуговування клієнтів, безпеку фінансових операцій і трансформацію банківської системи України.

Основна частина. Інноваційні процеси у сфері банківських послуг охоплюють цифрові платежі, дистанційне обслуговування, мобільний та інтернет-банкінг, використання API, автоматизацію внутрішніх процедур, інструменти електронної ідентифікації, аналітику даних і нові підходи до управління ризиками. Характерною ознакою сучасної цифровізації фінансів є зростаюче використання широкого спектра інноваційних технологій у різних сегментах банківського ланцюга створення вартості. Це означає, що інновації впливають не лише на зовнішній сервіс, а й на внутрішню операційну модель банку.

Значення розвитку інноваційних процесів насамперед виявляється у підвищенні доступності банківських послуг. Цифрові канали дають змогу скоротити часові та просторові обмеження у взаємодії клієнта з банком, знизити транзакційні витрати та розширити охоплення фінансовими послугами. Українська практика підтверджує цю тенденцію: за даними НБУ, у 2024 р. частка безготівкових операцій із використанням платіжних карток за кількістю досягла 94,6 %, а за сумою – 64,5 % [2]. Такі показники засвідчують, що інновації у платіжній інфраструктурі вже стали однією з базових форм повсякденної банківської взаємодії.

Технологічне оновлення дає змогу банкам прискорювати обробку операцій, персоналізувати продукти, підвищувати якість клієнтського досвіду та швидше адаптуватися до змін ринкового середовища. У Стратегії розвитку фінтеху в Україні підкреслено, що розвиток цифрових фінансів, відкритого банкінгу та платформ регуляторної взаємодії формує нове середовище конкуренції, у якому перевагу отримують установи, здатні поєднувати технологічність, безпеку та клієнтоорієнтованість [1]. Отже, інноваційність банківських послуг треба розглядати як чинник не лише технологічного, а й економічного розвитку банківської системи.

Водночас розвиток інноваційних процесів має супроводжуватися належним нормативним і безпековим забезпеченням. Закон України «Про платіжні послуги» визначає засади функціонування платіжного ринку, порядок надання платіжних послуг та вимоги до захисту інформації під час виконання платіжних операцій [3]. Зокрема, закон вимагає забезпечення цілісності, конфіденційності, доступності та простежуваності інформації. Додатково НБУ у звіті з оверсайту інфраструктури фінансового ринку наголошує на необхідності безперервності, надійності та ефективності функціонування платіжної інфраструктури. Це означає, що інноваційний розвиток банківських послуг є продуктивним лише тоді, коли він поєднується з кіберстійкістю, правовою визначеністю та інституційним контролем.

Отже, розвиток інноваційних процесів у сфері банківських послуг має багатомірне значення. Він сприяє фінансовій інклюзії, модернізує механізми банківського обслуговування, прискорює обіг коштів, підвищує прозорість операцій та формує нові стандарти якості фінансового сервісу. Водночас інновації змінюють сам статус банку: від традиційної кредитно-розрахункової установи він еволюціонує до технологічно інтегрованого провайдера комплексних фінансових рішень.

Такий підхід дає підстави стверджувати, що інноваційні процеси є не похідним, а системоутворювальним чинником розвитку сучасної банківської сфери.

Висновки. Отже, розвиток інноваційних процесів у сфері банківських послуг треба розглядати як один із визначальних чинників структурної трансформації сучасної банківської системи. Їх значення не обмежується лише технологічним оновленням окремих продуктів або каналів обслуговування, а виявляється у глибокій зміні принципів функціонування банків, способів взаємодії з клієнтами, механізмів управління даними, ризиками та платіжними потоками. Саме інноваційні процеси формують передумови для переходу від традиційної моделі банківської діяльності до цифрової інтегрованої системи фінансового посередництва, у межах якої ключового значення набувають швидкість, доступність, безперервність і персоналізація банківських послуг.

Під час дослідження обґрунтовано, що розвиток інновацій у банківській сфері має комплексний економічний та інституційний ефект. З одного боку, він сприяє підвищенню конкурентоспроможності банків, зниженню операційних витрат, розширенню фінансової інклюзії та вдосконаленню клієнтського сервісу. З іншого боку, інноваційні процеси змінюють саму архітектуру банківського ринку, посилюючи значення цифрової інфраструктури, правового регулювання, кібербезпеки та міжінституційної взаємодії. Це дає підстави стверджувати, що інноваційність у сфері банківських послуг доцільно оцінювати не як допоміжну характеристику розвитку банку, а як системну основу його довгострокової стійкості та адаптивності.

Теоретичне узагальнення опрацьованого матеріалу дає змогу також акцентувати, що ефективність інноваційних процесів визначається не лише рівнем технологічного впровадження, а й ступенем їх інституційної узгодженості з потребами ринку, очікуваннями споживачів і вимогами фінансової безпеки. У цьому аспекті перспективним є підхід, за якого інноваційний розвиток банківських послуг трактується як поєднання технологічної модернізації, регуляторної адаптації та функціонального переосмислення ролі банку в цифровій економіці. Такий підхід дає змогу глибше інтерпретувати сучасні зміни у банківській сфері та розглядати їх не фрагментарно, а як взаємопов'язаний процес якісного оновлення фінансового посередництва.

Отже, розвиток інноваційних процесів у сфері банківських послуг визначає не лише поточну динаміку банківського сектору, а й стратегічні напрями його подальшої еволюції. У сучасних умовах саме здатність банків поєднувати технологічність, надійність, правову визначеність і клієнтоорієнтованість стає базовою умовою їх ефективного функціонування. Це дає підстави зробити висновок, що інноваційні процеси є фундаментом якісного оновлення банківських послуг і водночас механізмом формування нової моделі банківської системи, більш гнучкої, стійкої та відповідної викликам цифрової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 р. Національний банк України. 2020. URL: <https://surl.li/bxvfpb> (дата звернення: 28.03.2026).
2. Безготівкові розрахунки у 2024 р. суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. Національний банк України. 2025. URL: <https://surl.li/qsznha> (дата звернення: 28.03.2026).

3. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20> (дата звернення: 28.03.2026).

УДК 336.71:343.72(477)

Волкова В. В.

*канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса*

Мельник В. О.

*магістрант ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса*

МЕХАНІЗМ БОРОТЬБИ З БАНКІВСЬКИМ ШАХРАЙСТВОМ В УКРАЇНІ

Вступ. Сучасний етап розвитку фінансового сектору характеризується тотальною цифровізацією банківських процесів, яка, з одного боку, забезпечила безпрецедентну доступність послуг, а з іншого, – сформувала нове поле вразливостей. Трансформація традиційного банківського бізнесу в цифрові екосистеми супроводжується еволюцією злочинних схем, які адаптуються до технологічних змін швидше, ніж системи захисту.

Актуальність дослідження підтверджується критичною динамікою: за період 2020–2024 рр. кількість зареєстрованих випадків банківського шахрайства в Україні зросла більш ніж у 2,3 рази – з 82,4 тис. до 193,2 тис. інцидентів. Фінансовий складник викликає ще більше занепокоєння: обсяг прямих збитків збільшився у 3,56 рази, досягнувши 11,4 млрд гривень у 2024 р. Такі показники свідчать не лише про масштабування загрози, але й про зростання «середнього чека» однієї операції, що свідчить про перехід шахраїв від масованих примітивних атак до складних багатовекторних операцій.

Сприятливе середовище для розвитку шахрайських практик формується під впливом комплексу факторів. По-перше, це швидке впровадження інструментів дистанційного обслуговування, які випереджають рівень цифрової гігієни користувачів. По-друге, системна недосконалість механізмів внутрішнього моніторингу та систем боротьби з шахрайством у низці фінансових установ. Нарешті, ситуація ускладнюється фактором війни, який підвищив соціальну вразливість населення та спровокував появу нових маніпулятивних схем (псевдоблагодійність, фіктивні платежі тощо). У сукупності це вимагає негайного перегляду стратегій кібербезпеки та посилення взаємодії між банківським сектором, правоохоронними органами та регулятором для мінімізації системних ризиків.

Мета роботи. Метою дослідження є аналіз сутності банківського шахрайства, оцінка сучасного механізму боротьби з ним в Україні та визначення напрямів удосконалення системи захисту з урахуванням зарубіжного досвіду.

Основна частина. Банківське шахрайство – це багатогранне явище, яке поєднує фінансові, технологічні та соціально-поведінкові аспекти [3, с. 428]. Економічна сутність шахрайства полягає не лише у прямій матеріальній шкоді, а й у дестабілізації кредитної системи, збільшенні операційних ризиків та підриві